

Werner Best til Berlin 8. sep. 1943

Telegram (nr. 1032) fra Werner Best til udenrigsministeriet i Berlin, afsendt fra København den 8. september 1943 kl. 13.10 og modtaget i Berlin kl. 14.25. Telegrammet er mærket "Citissime!"¹⁾

Jeg anmoder om at følgende indberetning ufortøvet må blive tilstillet Hr.

Rigsudenrigsministeren²⁾:

Under henvisning til Deres telegram nr. 537 af 19.4.1943 og til min beretning af 24.4.1943 - II c 102 45- meddeler jeg på grundlag af den nye situation følgende om jødespørgsmålet i Danmark: Ved en konsekvent gennemførelse af den nye kurs i Danmark må der efter min opfattelse nu også tænkes på en løsning af jødespørgsmålet og af Frimurerspørgsmålet³⁾ i Danmark. - De foranstaltninger, som dette indebærer, burde træffes, inden den nuværende undtagelsestilstand⁴⁾ ophører, fordi de på et senere stadium ville kunne fremkalde reaktioner i landet, der ville føre til, at der på ny må indføres almindelig undtagelsestilstand, sandsynligvis under ugunstigere forhold end i dag. Navnlig ville - som jeg ved fra talrige informationer - en eventuelt fungerende forfatningsmæssig regering⁵⁾ træde tilbage, ligesom Kongen og Rigsdagen ville ophøre med fortsat at medvirke ved regeringen af landet. Desuden burde der vel regnes med muligheden for en generalstrejke, idet fagforeningerne på grund af disse forholdsregler ville indstille deres virksomhed og dermed også deres beroligende indflydelse på arbejderne.

Hvis forholdsreglerne træffes under den nuværende undtagelsestilstand, er der ganske vist mulighed for, at der ikke mere kan dannes en forfatningsmæssig regering, således at der må oprettes et administrationsudvalg under min ledelse, og lovgivningen ville være nødt til at udøves af mig gennem forordningen. For at man med et slag kan arrestere og borttransportere ca. 6.000 jøder (inkl. kvinder og børn) ville det være nødvendigt at indsætte de politistyrker, som jeg har forlangt i mit telegram nr. 1001 af 1.9.1943, og som næsten udelukkede skulle anvendes i Storkøbenhavn, hvor langt de fleste herværende jøder bor. Supplerende styrker skulle fremskaffes af den øverstkommanderende for de tyske tropper i Danmark. Borttransporten ville vel først og fremmest ske ad søvejen, hvorfor der burde dirigeres skibe hertil i god tid.

Med hensyn til Frimurervæsenet kunne en formel opløsning af alle Loger (som alle landets ledende personligheder er medlemmer af), en foreløbig anholdelse af de vigtigste frimurere og en beslaglæggelse af Logernes ejendom komme i betragtning. Også her ville det være nødvendigt at have stærke eksekutionsstyrker⁶⁾. Jeg anmoder om en afgørelse med henblik på, hvilke forholdsregler jeg skal tage respektive forberede med hensyn til jødespørgsmålet og Frimurerspørgsmålet.

Dr. Best

1. Citissime: Så hurtigt som muligt.
2. Udenrigsminister for Det tyske Rige havde siden februar 1938 været Joachim von Ribbentrop.
3. Frimurerspørgsmålet: Frimurere, samlet i "loger", var også en del af nazismens fjendebillede - bl.a. fordi der var knyttet en del hemmelighedsfuldhed til frimurerne - og flere loger havde internationale forbindelser.
4. Den nuværende undtagelsestilstand - fra den 29. august havde Danmark været i undtagelsestilstand.
5. Forfatningsmæssig: dvs. en regering efter Grundlovens regler - altså udgået af et flertal i folketinget.
6. Eksekutionsstyrker - styrker med fuldmagt til at udføre aktionen.

Om kilden

Werner Best til Berlin 8. sep. 1943

Telegram fra den tyske rigsbefuldmægtigede, Werner Best til udenrigsministeriet i Berlin. Werner Best opfordrer til, at der findes en løsning på jøde- og Frimurerspørgsmålet i Danmark.

Kilden er fra kildehæftet "Aktionen mod de danske jøder oktober 1943. Flugten til Sverige" (Systeme 2003). Kilden er gengivet med tilladelse fra Otto Rühl.